

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 120. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 160.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leta
K 60, za mesec K 20,
za Nemčijo celo leto K 812,
za ostalo tujino in Ameriko
K 860.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Za remeduro v vojaški justici.

Interpelacija narodnega poslanca dr. Milana Koruna in tovarišev na
ministra vojne in mornarice radi vojaško-sodnih razmer na Slovenskem.

Gospod minister! Že početkom
maja Vas je moj tovariš dr. Lončar
interpeliral radi zavlačevanja sodnih
preiskav proti vojakom na Slove-
nskem in zahteval od pomoči. Na in-
terpelacijo žal niste niti odgovorili,
niti niste ničesar ukrenili, da se vo-
jaško sodne razmere na Slovenskem
izboljšajo.

Prisiljeni smo zato, gospod mini-
ster, da z vsjo jasnostjo posvetimo v
tozadevne škandalozne razmere, ki
so nezdružljive in evropske države
nevredne in da z vsjo odločnostjo za-
htevamo takojšnje odprave. Raz-
mere so take, da zbujačo popolnoma
opravičeno nejevoljo nad višjimi vo-
jaškimi oblastmi, katerih predstavi-
niki so pri nas izključno le častniki
Srbi — tako torej, da se rodeva
mučenje med vojaškim in civilnim
prebivalstvom, da so tem škandaloz-
nim razmeram vobče krivi Srbi in
tako mišljenje gotovo ni v korist dr-
žave! Zato je naša dolžnost, gospod
minister, da nemudoma odpravite
vse nedostatke in krivice pokličete na
odgovor.

Gospod minister — slabo je bilo
v Avstriji, posebno za vojaštvo. Ven-
dar pa moramo resnici na ljubo po-
vedati, da so bile v marsikaterem
pogledu razmere boljše, kakor pa so
sedaj in povedati moramo tudi, da bi
razmere sedaj mogle biti boljše, če
bi odločilni faktorji imeli dovolj vo-
lje, razumevanja in uvidevnosti za-
to, da ni vse slabo, kar smo prinesli
takozvani oslobodjeni kralji v drža-
vo in da pomeni forsirano proširje-
nje srbskih zakonov in predpisov po
prečasnih pokrajinah ne samo for-
malno nedopustnost, ampak tudi bi-
stveno poslabšanje obstoječih raz-
mer, torej korak nazaj, mesto na-
prej.

V Avstriji smo imeli vojaško ka-
zenski proces, ki je približno odgo-
varjal zahtevam modernega časa. Ni
bil sicer na višku, posebno, ker v
vojskem času ni našel modernih in
humanih sodnikov, vendar pa je bil
zadovoljiv. Kakšen vojaško kazenski
proces pa je imela Srbija, to Vam
je, gospod minister, itak znano. Pre-
pričani smo, da sami niste z njim za-
dovoljni in da si sami želite moder-
nejšega. Sličen je staremu avstrijske-
mu vojaško kazenskemu procesu, ki
je bil evropski škandal, in ki so se
ga končno počeli celo bivši avstrijs-
ki vojni ministri sramovati.

Ko se je ujediniła sedanja naša
država, počele so vojaške oblasti
tudi »ujedinjavati« in to na prav eno-
staven način. Srbijanske zakone in

predpise so razširjali na takozvana
oslobodjena kraja — nikogar vpraša-
joč in ne meneč se za posledice.

Tako »ujedinjenje« je prineslo lan-
sko leto tudi ukinitje bivšega av-
strijskega vojaško-kazenskega pro-
cesa in uvedbo srbskega.

To ukinitje je rodilo neizmerno
gorje za uboge vojake.

Pa ne le to — tudi način likvida-
cije višjih vojaško-kazenskih prei-
skav in pa mišljenje vseh merodaj-
nih vojaško-sodnih čimteljev naše
vojske je tako, da se je že človeku
lasje, ko vse posledice vidi in sliši.

V ministrstvu vojne sedi kot vo-
jaško sodni referent neki gospod Jo-
vanovič, trmast in neuviden gospod,
ki je pač v prvi vrsti odgovoren za
vse nezasišnosti. To je tisti Jova-
novič, ki je na svojo roko lanske leto
spomladaj v zmislu § 289 vojašk. kri-
vičnega zakona postavil slovenske
civiliste pod vojaški preki sod, v zmi-
slu § 289, ki je v uporabi le v okupir-
anih, ne pa oslobodjenih krajih. Go-
spod minister! Celotno ljubljansko de-
želna vlada je imela poguma, da je
proti tej nezasišnosti protestirala! In
kaj se je g. Jovanoviču zgodilo? Nič,
še danes ima ta referat v svoji
nesposobni roki! Dosti bolj pa tudi
in tozadevni referent pri 4. armijski
oblasti v Zagrebu neki gospod Ve-
sovič, katerega dober glas nam je
znan iz solunskega procesa proti
črni roki.

Po uvedbi srpskega, vojaško-ka-
zenskega procesa zapovedana je bila
likvidacija tekočih kazenskih za-
dev. Vsak človek bi mislil, da se bo
ta likvidacija izvršila na ta način, da
se tekoče preiskave izvrše še po
predpisih bivšega avstrijskega pro-
cesa in po sodnikih, ki te predpise
poznajo.

Pa motil bi se, kdor bi tako pa-
metno misli. Prišlo je povlečje, da se
vsi končani in nekončani spisi za
Slovenijo odstopijo komandi dravske
divizijske oblasti v Ljubljani, kar se
je tudi zgodilo. Tisoči in tisoči aktov
so romali v dravsko divizijo nad ubo-
go glavo enega referenta, delo, ki je
do takrat opravljalo kakih 10-12
častnikov-sodnikov po celi Sloveniji.
Ti sodniki so bili vsi Slovenci, veči-
noma seveda rezervisti. Ker niso
poznali srbskega kazenskega pro-
cesa, so postali za službo nezadovoljni,
zato so jih odpustili — na njihovo
mesto so prišli »poznavačci« srbskega
procesa, aktivni sodniki srbskega
imen, slovenski aktivni vojaški sod-
niki so pa romali »učiti se« srbskega
vojaškega procesa v Makedonijo.

Da se poskrbi še za »boljše« voja-
ško pravosodje, katerega glavni na-
men je po mnenju merodajnih faktor-
jev očitno ta, da postane »hudo-
delec« vsled dolgega preiskovalne-
ga zapora »neškodljiv«, je g. Jova-
novič ukinitel tudi nepotrebno veliko
število vojaških sodišč. Predvojna
Srbija imela je, če smo prav informir-
ani, 8 vojaških sodišč. Mislili bi to-
re, da jih bomo imeli v novi državi
vsaj 2-3 več. Kaj? Na polovico so
jih skrčili! Vojaška sodišča so poslej
le na sedežih armijskih oblasti, za ce-
lo Slovenijo in Hrvaško, torej le eno
v Zagrebu. Vse to seveda v intere-
su hitrejšega in boljšega pravosodja!

V Ljubljani ni torej ne vojaškega
pravosodja, ne vojaškega sodišča,
ampak samo izslednik dravske divi-
zijske oblasti. Kot tak je fungiral do
zadnjega časa nek sodski kapetan
gospod Nikolič — katerega blagodej-
no delo bomo še opisali. Pred par
dnevi je prišel kot njegov naslednik
polkovnik g. Milčević — odkrito
povedano, da si od promene osebe
ne obetamo promene sistema.

Kake so torej razmere v vojaških
zaporih v Ljubljani pod srpskim vo-
jaškim kazenskim procesom in ego-
do gospoda Nikoliča? Ko je začela
zgoraj omenjena »likvidacija«, so bi-
šji sodniki izpustili na prosto nekaj
»hudodelcev« — hyala jim za njho-
vo humanost! Ostalo pa je ob pričet-
ku »likvidacije« vendar še precej
vojakov v preiskovalnem zaporu in
ti so še danes zaprti, nekateri že
več kot eno leto.

Tako sedi n. pr. neki Srebenšek
radi tatvine že 14 mesecev v prei-
skovalnem zaporu, neki Krajač
radi ropu tudi 14 mesecev, neki F.
Salomon zato, ker je baje streljal na
orožnike, že 12 mesecev, neki Anton
Kočevar, dobrovoljec, star šele 18
let, radi tatvine 10 mesecev, neki I.
Kociper baje radi lanske pobune v
Mariboru že 5 mesecev, če prav bi
bil moral biti izpuščen, ker spada
pod amnestijski ukaz!

Preiskava proti tem in še 70 dru-
gim teče, teče — in bo tekla še leta,
kakor prorokujejo dobri poznavalci
srpskega vojaško-kazenskega procesa:
do razprave ne pride; izslednik
dravske divizijske oblasti »nema
vremena« — da konča preiskavo
proti železničarjem, ki se pozivajo na
orožne vaje ob zadnjem štraku niso
odzvali.

Vsled »preobilice« dela je mogo-
če, da je neki Viljem Budin (od brzo-
javne čete) že od 28. februarja 1920
v ljubljanskem preiskovalnem zapo-
ru, pa še ni bil niti enkrat zaslišan,
neki Janko Čehovin od 45. pešpolka
pa, ki je tudi že en mesec v zapo-
ru, še ni bil zaslišan, trdi, da
sploh ne ve, zakaj je zaprt, njegov

zastopnik odveinik dr. Tavčar ml. pa
pravi celo, da je Čehovin nedolžen,
ker so pravi krivci že pod ključem!

Tako brzi je torej potek prei-
skav! Ta čas pa so vojaki — bili
krivi, bili nekrivi — zaprti v smrd-
ljivih ječah stare šentpeterske voja-
šnice v Ljubljani. V zmislu predpisov
ne dobivajo nikakih prejemkov: edi-
nole hrano: častniki ne dobe sploh
ničesar, ne oni sami, ne njihove ro-
diline!

Zaprti so vsi raztrgani. In ko je
pred nekaj časa poveljnik dravske
divizijske oblasti, »priljubljeni« ge-
neral Smiljančič inspiciral zapore, videl
vojaka, ki je imel priično lepo blu-
zo, je bil ogorčen radi tega, meneč,
da so zaprti vojaki lahko nagli! In
sodski kapetan Nikolič je bil pri neki
priliki skrajno ogorčen, ker je za-
pazil, da spijo ti vojaki na posteljna-
kih, mesto na golih tleh!

Med zaprtimi je vedno več spol-
no bolnih. Če pošlje zdravnik koga
teh bolnikov v bolnico, vrne ga bol-
nica neozdravljenega v zapore — in
tamkaj ogroža bolnik zdrave!

V zadnjih tednih se je dogodil
slednji slučaj. Neki Brilly iz Kranja,
radi živčne bolezni vpokojeni davč-
ni uradnik, je opravljal po naročilu
svoječasnega Narodnega Sveta in
pozneje demobilizacijske komisije
neko skladišče v Kranju. Nosil je uni-
formo nadporočnika, a v vojsko ni
bil sprejet. Skladišče je bilo opušte-
no novembra 1920, a mož že od sep-
tembra 1920 ni dobil vojaških pre-
jemkov, in sicer zato, ker pravi ko-
manda mesta Ljubljane, da Brilly ni
vojak.

Dolžnost Brillyjeva bi bila, da bi
bil položil o svojem poslovanju de-
mobilizacijski komisiji, ki pa ni vo-
jaška blast, račune. Tega Brilly ni
storil, kar gotovo ni prav. Pa bilo,
kakor bilo. Lepega dne zatvori drav-
ska divizija Brillyja, ki ni vojak v
vojaške zapore šentpeterske vojaš-
nice. Pa ne zato, ker mu očita kako
kaznjivo dejanje, ampak izrecno za-
to, ker ni položil računov, in vse do-
tje, dokler ne položi računov Brilly
je bil par tednov zaprt — računov
ni mogel pri najboljši volji predložiti,
ker ni imel pri roki niti potrebnih po-
datkov, niti svojega računskega na-
rednika, ki ga je zahteval. Vsled raz-
burjenja nad nedolžno dolgotrajno
preiskovalnega zapora je dobil Brilly
zopet živčni napad in je ušel iz ječe.
Ko ga je žandarmerija čez kake tri
tedne našla nekje v hribih in ga zo-
pet oddala v zapor, ga je vojaški
zdravnik preiskal in odredil, da ga
oddajo takoj v vojaško bolnico na
oddelek za živčno bole. To pa se
ni zgodilo — ker take bolnice voja-
štvo v Ljubljani nima...

Take so torej v kratkih potezih
očrtane vojaško sodne razmere pri
nas na Slovenskem, specijlno v
Ljubljani! Imamo povoda domnevati,
da so v Zagrebu še slabše!

Karakteristično je tudi, kako raz-
lagajo vojaški juristi zadnje trl
ukaze o vojaški amnestiji, ki so mi-
mogode omenjeno tehnično tako po-
manjkljivo sestavljeni, da vojaškim
juristom pač niso v čast!

Eden teh ukazov govori o amne-
stiji krivci, ki so že v preiskavi, dru-
gi pa o njih molči. Vojaški juristi si
niso na jasnen, kaj naj v konkretnih
slučajih ukrepejo. Posebno aktu-
lno je to vprašanje — recimo — pri kriv-
cih lanske mariborske vojaške pobu-
ne. Nekateri puntarji so že obsojeni
— ti bi torej pod amnestijo ne spa-
dali, nekateri pa so še v preiskavi
— na te pa bi se amnestija nanaša-
la. Ali ni takšna razlaga ukaza o am-
nestiji nezmiselnost?

A najzanimivejša je, kako tolma-
či ukaz o amnestiji že imenovani g.
Vesovič, sodski referent 4. armijske
oblasti v Zagrebu. On pravi, da velja
ukaz o amnestiji le za one vojake, ki
so bili sojeni na podlagi srbskega
krivičnega zakona — da torej ni
vporabljen za one nesrečnike, ki so
bili še pod veljavnostjo bivšega av-
strijskega voj. kaz. zakona obsojeni.
In tako tolmači g. Vesovič ukaz kljub
temu, da je v ukazu izrecno reče-
no, da se nanaša na celokupno voj-
sko!

Gospod minister! Mislimo, da
bode, ko prečitete to interpelacijo,
z nami vred ogorčeni nad nezasiša-
nimi razmerami, ki smo jih tu le de-
lom opisali: da so razmere še slab-
še, kakor smo jih opisali, ne dvomi-
mo, a žal — težko je zaslediti vse
nepravilnosti, ki jih vojaške oblasti
zagreče.

Vprašamo Vas zato, gospod mini-
ster!

1. Ali so Vam vojaško-sodne raz-
mere v prečasnih krajih, posebno v
Sloveniji, znane? Ali ste jih voljni iz-
boljšati?

2. Ali so Vam znane v tej inter-
pelaciji opisane protizakonitosti, ne-
rednosti in nedopustnosti?

3. Ako Vam niso znane, ali ste
voljni se takoj o njih informirati?

4. Ali ste voljni poskrbeti, da se
opisane protizakonitosti, nerednosti
in nedopustnosti in pa tudi druge, ki
jih bodeta ob priliki preiskave zasle-
diti, nemudoma odpravijo?

5. Ali ste voljni označiti nam kriv-
ce opisanih razmer in ali ste voljni
eksemplarično kaznovati krivce ne
glede na njih čin?

V Beogradu, 16. junija 1920.

LISTEK.

A. P. Čehov:

Dobri ljudje.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

To vam je bil pisatelj, ki mu je zelo pristo-
jalo, kadar je govoril: »Ni nas mnogo!« ali »Kaj
je življenje brez boje? Napreji!«, dasi se on
ni nikoli z nikomur boril in nikdar ne korakal
naprej. Tudi se ni slabo slišalo, kadar je mo-
droval o idealih. Ob vsaki vseučiliški obletnici
se ga je nasrkal do pijanosti, pripeval k »Gau-
deamus« in tedaj je njegovo bleščanje, speteno
oblečje nekako govorilo: »Poglejte me, pijan
sem, popivam!« In tudi to se mu je prilegalo.

Vladimir Semjonovič je iskreno veroval na
svoje pravo do pisateljstva in na svoj pro-
gram, ni poznal dvomov in bil na videz zelo
zadovoljen sam s seboj. Še eno ga je žalilo,
namreč to, da je imel list, pri katerem je sode-
loval, malo naročnikov in ni bil posebno imeni-
ten. Veroval pa je, da se mu prej ali slej pose-
bi dobiti mesto pri obširnem žurnalu, kjer se
razvije in se pokaže — in njegova mala žalost
je obledela v slajzu upov.

Ko sem prebival pri tem ljubeznivem člo-
veku, sem se seznanil v njegovo ročno sestro,

zdravnico Vero Semjonovno. Že prvi trenutek
me je presenetila s svojo izmučeno, skrajno bo-
lestno zunanjostjo. Bila je mlada, lepe postave,
s pravilnim, nekoliko trdim obrazom, a v prime-
ri z živahnim, elegantnim in zgovornim bratom
se je zdela okorna, mrtva, neprivlačna in mrka.
Njene kretnje, smehi in besede so imele na se-
bi nekaj trpkosti, hladnega brezčutnega in ona
ni ugajala, smatrali so jo za prevzeto, omejeno.
Zdelo se mi je, da je v resnici na odličju.

»Moj dragi prijatelj,« mi je česot govoril
njen brat vzdihujoč in s pisateljsko gesto si gla-
deč nazaj lase. »Nikdar ne sodite po zunanjosti!
Poglejte to knjigo! Davno je že prečitana, zaru-
menela in raztrgana, valja se v prahu, kakor ne-
potrebna reč, toda odprite jo in obledeli boste
pri tem in zaplakali. Moja sestra je podobna tej
knjigi. Odstranite ovoj, ozrite se v dušo in po-
loti se vas strah. V kakih treh mesecih je Vera
toliko prestala, kolikor bi bilo dovolj za vse
človeško življenje!«

Vladimir Semjonovič se je ogledal, me prijel za
rokav in pričel šepetati:

»Veste, ko je dovršila študije, je iz ljubezni
poročila nekega arhitekta. Cela drama! Komaj
sta mlada poročena preživela mesec dni, kar ji
umrje mož za legarjem. A to še ni vse. Sama je
nalezla bolezen od moža in ko je ozdravela ter
izvedela, da ji je mož umrl, je vzela močno dozo
morfija. Ako bi ne bilo pomoči tovarišič, bi bila
morta Vera že v raju. Poslušajte, ali ni to dra-

ma? In ali moja sestra ni podobna »ingenue«, ki
je odigrala že vseh pet dejanj svojega življe-
nja?

Ko je Vera Semjonovna preživela tri ne-
srečne mesece, se je preselila k bratu. Praktič-
na medicina ji ni ugajala, ni ji zadoščala in jo
le morila; ona ni niti napravljala vtisa, da se kaj
razume, in nikdar je nisem čul, da bi govorila
o čem, kar bi se tikało njene stroke.

Ostavila je medicino ter v brezdelci in
molčanju, kakor zaprta, povešene glave in mrt-
vih rok, malomarno in neradostno preživljala
svojo mladost. Edino, do česar se ni bila ravo-
dušna, in kar je sijalo v mrak njenega življenja,
je bila navzočnost njenega brata, ki ga je ljubi-
la. Ljubila je samega, njegov program, obožava-
la njegove želje, in kadar so jo spraševali, s
čim se bavi njen brat, tiho odgovarjala, kakor bi
se bala koga zbuditi ali motiti: »On piše.« Kad-
ar je pisal, je navadno sedela poleg njega in ni
premaknila pogleda od njegove piščice roke. Tak-
rat je bila podobna bolni živali, ki se greje na
solnecu.

Zimskega večera je Vladimir Semjonovič se-
del doma za mizo in pisal za list kritični podli-
stek: poleg njega je sedela Vera Semjonovna in
kakor navadno, gledala na njegovo piščico roko.
Kritik je pisal hitro, brez popravkov in prene-
hljav. Pero je škripalo in sikalo. Na mizi
zraven piščice roke je ležal odprt, komaj razre-
zan, zvezek debelega žurnala.

V njem je bila povest iz kmetijskega življe-
nja, podpisana z dvema črkama. Vladimir Se-
mjonovič je bil navdušen. Našel je, da se avtor
prekrasno pripoveduje da spominja pri popisov-
vanju narave na Turgenjeva, da je iskren in da
izborno pozna kmetško življenje. Kritič sam je
poznal kmetško življenje le iz knjig in po govo-
ricah, toda čustvo in notranje prepričanje sta
ga silila, da veruje pisatelju. Prorokoval mu je
slajno bodočnost in ga uverjal, da z veliko ne-
strpnostjo pričakuje nadaljevanje povesti in dr.

»Krasna povest!« je izpregovoril, se naslo-
nil na hrbet stola in zamisljal. »Ideja je kar naj-
simpatičnejša!«

Vera Semjonovna se je ozrla nanj, glasno za-
zdehala in ga nepričakovano vprašala. Sploh je
imela zvečer navado nervozno zdehati in mu
dajati kratka neskladna vprašanja, ki se niso
vedno tikala stvari.

»Volodja,« ga je vprašala. »Kaj pomeni »ne-
protivljenje zlu«?

»Neprotiljenje zlu«, to je vprašal brat in
je odprl oči.

»Da, kako to razumeš?«

»Vidiš draga, to je tako. Predstavljaj si, da
te napadejo tatovi ali razbojniki in te hočejo
oropati, a ti, namesto da bi...«

»Ne! Označi to logično!«

(Dalje prihi)

Iz Prage.

12. junija.

Debata o vladni deklaraciji je trajala v poslanski zbornici 29 ur, skupno pet set. Govorilo je 28 govornikov, od teh 10 „za“, 18 „proti“. Od teh 28 govornikov je govorilo v češkem jeziku — 11 poslancev, v slovaškem 2, v nemškem 12, v madžarskem 2. Tedaj: „čista češka zbornica“.

Glavna govornika sta bila koncu razprave: nemški socialni demokrat Pohl „proti“, in češki soc. demokrat Josip Stivín „za“. Sodr. Pohl je voditelj nemških rudarjev na Češkem, sam rudar, inteligenten mož. V svojem govoru se je pečal glavno s prehranbeno situacijo, natančno je opisal bedni položaj delavskega ljudstva vsled nezadostne prehrane; ostro je kritiziral vso dosedanje socialno politiko v republiki. Ali govor njegov je bil dostojen, temeljit in nad vse stvaren. Zbornica ga je napeto poslušala.

Sodrugi Stivín, ki ga naši sodrugi poznajo iz zadnjega našega strankinega zbora v Ljubljani, je predsednik kluba soc. dem. poslancev. Njegova izjava je bila „oficijelna“. Stivín je v prvi vrsti jasno obrazložil stališče socialne demokracije proti „vsenarodni koaliciji“, ki jo je v eni prejšnjih sej toplo zagovarjal dr. K. Kramar. Socialni demokratje ne morejo biti v taki koaliciji, ker je vsako uspešno delo v nji zaman. Prva češka koncentracijska vlada je bila povsem brezplodna. Vsi veliki zakonski načrti so prišli v razpravo vsled inicijative poslancev, vlada je le dala svoj „placet“. Iz vsenarodne koncentracije ne pride nikdar nič dobrega, tako je le škodljiva napredku in svobodi, ker pod njeno zastavo se uveljavlja reakcija.

Sodrugi Stivín je dalje izjavil, da so v klubu soc. dem. poslancev nazori deljeni, ali klub je discipliniran in kar večina sklene, to velja. Dejal je: „Razni gospodje mislijo, da je socialna demokracija le politična stranka, ali socialna demokracija je v prvi vrsti gibanje gospodarsko, zadržuje in strokovno. Politčna stranka je pri nas, ko imamo že demokratični volilni red in ko dobimo v kratkem vse državljanske svoboje, oziroma jih že imamo, izvršila v velikem skoro svojo nalogo. V bodočnosti bo treba izvrševati gospodarska vprašanja našega gibanja. Pri nas ni politična stranka ono, na čemer bi delavsko gibanje stalo in živeo. Politčna stranka je eno od sredstev, s katerimi delamo, in zato: kadar govorite, morate misliti na celo naše gibanje, iz glave si zagledati izbijske nade, da se bo naše gibanje razbilo radi kakih „političnih doktrin“ ali da bi mi šli radi kakoga „državnega interesa“ tako daleč, da bi vsled njega stranko razbili. Za nas velja v prvi vrsti, da ostane delavstvo enotno, da ne pride naše delavstvo tam, kjer so v Nemčiji Scheidemannovi in „neodvisni“.

Zato je za nas tudi nazor na koalicijsko politiko (glej izjave poslanca Skalaka) nekaj podrejenega. Ako govorijo ne bo vse to, bomo čisto mirno odpoklicali naše ministre iz vlade. Mi ne tičimo radi v vladi, in nikdo nam si ne misli, da nam izkazuje bog ve kaj dobrega, ako je z nami v koaliciji. Stivín je izjavil, da je med češko in nemško soc. demokracijo na Češkem veliko skupnega, glavno udeležbo po ogromni svetovni borbi delavskega razreda za svobodo, da imamo enotni nazor na gospodarsko organizacijo sveta, enotni nazor na postopanje proletarijata. To kar nas združuje, je tedaj tako ogromno in velikansko, da ono, kar nas loči v narodnostnem pogledu, pada povsem v ozadje.

Stivínov govor je vzbujal splošno pozornost in bo tvoril še dolgo podlago za politične razprave in kombinacije.

Po Stivínu je nastopil a. Skalak in izjavil, da bodo tudi njegovi ožji somišljeniki v soc. dem. stranki glasovali za „vlado“, ker je večina v klubu tako sklenila in manjšina se večini podreja.

„Za“ vlado je glasovalo 140 poslancev, „proti“ 109. Proti vladi so glasovali nemški in madžarski meščani, češki klerikali in narodni demokratje. Nemški socialni demokratje so bili razdeljeni pri glasovanju.

Narodno predstavništvo.

102. sešestanek začasnega narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar 17. junija ob 17 uri popoldne. Tajnik dr. Lončar je čital prošnje in pritožbe, nakar je interbeliral predsednika vlade Vesniča dr. Šegvič radi dohodkov na Suša-

ku. Dr. Šegvič je povdaljal, da je sramota, da škipetarski narod osvobodijo Valono, mi pa gledamo prizore križemrok. Šegvič vpraša, ali je vladi kaj znano o najnovejših dogodkih, in kaj se je ukrenilo zoper D' Annunzijsvo pustolovščino.

Ministrski predsednik odgovori, da vlada do trenutka ni prejela še nobenih poročil o dogodkih. Šegvič izjavlja, da odgovarja predsednik po diplomatsko. Meni, da rokavice tukaj niso na mestu.

Nato se preide na dnevni red: nadaljevanje podrobne debate o volilnem zakonu. Poročevalec prečita člen 5, v katerem se določuje, na koliko volilcev odpade en poslanec.

K besedi se oglasi posl. Našič, ki zahteva za ustavotvorno skupščino mnogo večje število članov, kar pa se tiče števila volilcev, zahteva, da pride na 20.000 volilcev po en poslanec.

Bivši minister dr. Kramar predlaga korekturo, a bivši minister Kristan izjavlja, da je on za male parlamente, ker ve, da mali parlament veliko bolje delajo. Ali ustavotvorna skupščina ima povsem drugi značaj, pa je treba zato zvišati število volilcev, tako da odpade na enega poslanca 25.000 volilcev. Nato govori proti zahtevam o kvalifikaciji poslancev in izjavlja, da je sramota, ako bi bilo to izvršeno v volilni red.

Nato se sprejme brez ugovora člen 5 v besedilu, ki ga je sestavil odbor. Člen 6, ki govori o številu zastopnikov mest Beograda, Zagreba in Ljubljane, izzove živahno debato.

Posl. prof. Polić predlaga za Beograd 6, za Zagreb 5 in za Ljubljano 3 poslance. (Odborov predlog: Beograd 5, Zagreb 4, Ljubljana 3 poslanci.) Naposled se sprejme predlog, da se člen 6 vrne odboru, da ga ponovno prouči. Člen 7 se odobri brez debate. Člen 8 se odobri, kakor ga je sestavil posl. Peršič.

Potem povzame besedo poslanec Prodanovič in grala poslance, ker niso prisotni v zadostnem številu.

Nato se razpravlja o členu 9, ki govori o tem, kdo naj ima volilno pravico. Poslanec Bašić zahteva volilno pravico za matere in žene onih, ki so padli v vojni. Za žensko volilno pravico se zavzame tudi poslanec Knežević (socialist). Med njegovim govorom prisotne ženske na galeriji navdušeno ploskajo. Nato naznani podpredsednik dr. Ribar, da se vrši prihodnja seja vsled muslimanskega praznika šele pojutrašnjem. Poslanec Sukrija Kurtović se zahvali predsedniku skupščine in vladi za njihovo pažnjo, ki so jo izkazali muslimanom in predlaga, da se seja brez ozira na muslimanski praznik vrši že jutri, samo da se delo čimprej izgotovi. Podpredsednik pristane na njegov predlog in določi prihodnjo sejo za naslednji dan ob 16.

LDU.

Politični pregled.

+ Giolittijsvo ministstvo. Italija živi v velikih gospodarskih in političnih zapletitostih. Dolgo se je držal Nitti, ki je vladal le z umetno večino. Končno je padlo njegovo ministstvo in Giolitti je kljub svoji visoki starosti (78 let) sestavil novo vlado. Giolitti je bil kot eden najspretnejših politikov svojčas zelo slavljen, med vojno pa zaničevan in streglo se mu je celo po življenju. Pred izbruhom vojne z Italijo 1. 1915. je bil Giolitti edini izmed meščanskih politikov, ki je bil energično nastopil zoper vojno in je še tik pred vojno napovedal prigrvarjal kralju, naj ostane Italija nevtralna. Nihče ga ni poslušal in nacionalistične bande D' Annunzijsvega kopita so mu ogrozile življenje, tako da se je moral umakniti v svoje rojstno mesto Cuneo pri Turinu, kjer je vsa vojna leta v miru preživel. Ogromno je Italija žrtvovala v vojni, za svojo „zmago“ pa je dobila v deželo bedo in pomanjkanje in splošno razruvanost. Ljudstvo danes proklinja vse tiste, ki so povzročili vojno in je to svoje razpoloženje pokazalo tudi pri volitvah, kjer je volilo socialiste in stranko Benedikta XV., ki sta se vojne politike vzdržavali. Danes je ime Giolittijsvo nada vseh in zdi se, da bo Giolitti imel svojo oporo kolikor toliko tudi v socialistih, dočim so socialisti proti Nittiju brezobzirno obstruirali. Nitti je bil sicer mož, ki je spoznal, da se dandanes ne da več voditi nasilne politike, ki upropašča vso Evropo, temveč, da je treba med narodi sporazuma. Prilagodil in kazal je nagnjenje k ljudski volji, vendar pa se ni mogel rešiti iz struge imperijalističnih ententnih voda. Tako si more sedaj Italija (morda tudi delavski razred) od Ci-

olittijsve vlade kaj boljšega obetati. Francosko meščansko časopisje je z Giolittijsvo vlado nezadovoljno.

+ Kapitalistični zastopniki v Avstriji zoper oddajo imetja. Eden glavnih stvarnih vzrokov, da so demisionirali socialni demokratični zastopniki v avstrijski vladi, je, ker so se krščanski socialci protivili oddaji imetja. Tudi druge meščanske stranke je ta namera socialnih demokratov zelo bolela. Spricho sedanje vladne krize se je pa kljub temu sklenilo, da se mora še pred razpustom sedanjega parlamenta rešiti ta zakon. Meščanske stranke so vsled tega kar obnorele in graška „Tagespost“ opominja krščanske stranke, da ne pozabijo svoje kapitalistične misije in to prepričajo — (kar so že itak storili tako, da je došlo do demisije!) Na nekem shodu z dne 16. t. m. je državni sekretar, sodrug Ellenbogen izjavil: Volitev hočemoljvite naj pokažejo, kdo imej besedo in kdo ima prav. Ali mi socialni demokrati, ali meščanske stranke, ki ščitijo verižnike in oderuhe ter nastopajo proti oddaji imetja? Z veseljem gremo na volišče, meščanskih strank pa je volitev strah!

+ Bojkot proti Madžarski. Avstrijsko delavstvo je sklenilo, izvajati proti Madžarski dosledno napovedani bojkot. Promet bo ustavljen. Organizacije poštnih in brzojavnih uslužbencev so istotako sklenile, ustaviti vsakršen promet z Ogrsko. Prepustilo se bo na Madžarsko le stvari, namenjene ententnim komisijam v Budimpešti.

+ Lenin proti komunističnemu boju zoper parlamentarizem. Norveški „Social-Demokraten“ prinaša razgovor, ki ga je imel norveški socialni demokratični voditelj, arhivar Jakob Friis začetkom aprila z Leninom. Glede vprašanja taktike je odgovoril Lenin dobesedno tako-le: »Kjerkoli in dokler je to mogoče, naj se gre po zakonu poti. Na drugi strani pa smatram, da komunistična stranka, ki izvaja le zakonito delovanje, ne nosi svojega imena po pravici. Ampak to je praktično vprašanje, ki ga je treba rešiti od slučaja do slučaja. Enako je tudi vprašanje o udeležbi pri parlamentarnih volitvah. Splošno smo bili vedno za volitve, toda v izrednih slučajih, tako ob volitvah v I. dumo, smo bili za bojkot. Antiparlamentarizem je ena od komunističnih otroških bolezni, proti katerim sem se moral često bojevati. V Italiji je ta bolezen silno razširjena. Tam imajo celo posebnost, ki se imenuje „Il Soviet“ in je organ komunističnih „abstencionistov“ t. j. onih, ki so proti udeležbi pri volitvah. Doma, kot veste, sem moral zatreti Bucharina in Radka radi podobnih vprašanj. Bil sem proti temu, da bi vrgli takoj vlado Kerenskoga in bil sem za brestitovski mr. Pozneje pa so drugi javno priznali, da so se motili in Radek se je toliko poboljšal, da se je uspešneje bejeval proti antiparlamentaristični smeri med komunisti v Nemčiji, proti Laufenbergu, Wolfheimu in hamburškim komunistom. Ta razgovor nam kaže Lenina za parlamentarista, kjer je treba, kjer pa ni, pa ne. Čudna je taka taktika, ki ti nikdar ne pokaže pravega lica in zato nikdar ne veš, koga imaš pred seboj. Pa komunisti so popolnoma taki. Dokazali so to nešteto krat.

+ Francoska zbornica je odobrila zakonski načrt glede novih državnih dohodkov s 500 proti 72 glasovom.

+ Rusko-finska mirovna pogajanja so se pričela v Jurjevu. Ruski zastopnik Fervenski je predlagal, naj se sklene premirje.

+ Za neodvisnost Egipta. Egipt je v zadnjih letih pozorišče neprestanih manjših uporov domačinov proti angleški nadoblasti. Sedaj se vrše v Londonu pogajanja med Anglijo in Egiptom za neodvisnost dežele. Atenatati na angleške vojske in oblastnike so v Egiptu na dnevnem redu. Egipčani hočejo na vsak način doseči popolno neodvisnost in se rešiti angleškega jarma.

Uradno poročilo

o izvrševanju stanovanjske navedbe št. 166.

Povejenik za socialno skrb g. dr. Oskar je poslal naslednje poljanšot:

Zoper odpovedi stanovanj po navedbi št. 166 od ljubljanskih strank vložene prijave je poverjenstvo za socialno skrb v predpisnem roku (do 15. t. m.) rešilo kakor sledi:

Izmed oseb, katerim je bilo stanovanje opredeljeno na podlagi § 1, točka 1 citirane navedbe (milijonarji) je posebna komisija na podlagi zanesljivih podatkov in informacij odbrala najpremožnejše. Njihovi prizivi (akumulat 47) so definitivno zavrnili. Od teh strank, od katerih nima v Ljubljani nobena svoja hiša, se bo v prvi vrsti zahtevalo, da se brezpozorno odzovejo določbam navedbe št. 166. Seveda ni misljeno, da bi morale vse te osebe zidati nove hiše, kajti vsaka izmed njih je dolžna preskrbeti se za svoje stanovanje. Tistim, ki bodo zidali nove hiše, v katerih bo več stanovanj, se bodo vsled tega lahko pridružili tudi drugi, kojih prizivi so bili zavrnjeni ter sami ne bi lahko zidali, dočim bodo brez težave prispevali k novi stavbi, bodisi z razpoložljivimi denarnimi sredstvi, stavbiščem ali na drug tak način. Vsekakor pa je smatrati stranke, kojih priziv se je definitivno zavrnil, za podlago, na katero se bo opirala cela stanovanjska akcija, kolikor gre pri tem za zasebnike-milijonarje.

Poleg omenjenih 47 slučajev se je načelno zavrnilo še 31 nadaljnjih prizivov, ki so jih vložili manj premožni zasebniki-milijonarji. Tu se bo šele naknadno po zaslišanju prizadetih strank končno določilo, na kakšen način bodo morale sodelovati pri gradbi oziroma prirejanju novih stanovanj. Tem strankam je na ta način dana možnost, da si same izberejo isti način sodelovanja pri stanovanjski akciji, ki jim bo povzročila najmanj škode. Posebna pozornost se bo obračala na one slučaje, kjer se nudi prilika, da se s prezidavo (zlasti dviglenjem) že obstoječih stavb z razmeroma majhnimi stroški in malo uporabo stavbenega materiala pridobi kako stanovanje. To je važno zlasti radi tega, ker se bodo take prezidave lažje dogotile v predpisnem roku kot nove stavbe in ker je treba delati na to, da se s čim manjšo uporabo stavbenega materiala pridobi kar največ stanovanj. Prizadete stranke lahko v tem oziru koristijo sebi in olajšajo delo stanovanjskemu uradu ako se iz lastne inicijative zavzamejo za vse take prilike ki bi se dale ugodno izkoristiti ter stavilo stanovanjskemu uradu tozadavne konkretne predloge.

Od prizivov, ki so jih vložile banke, varovalnice in druga večja gospodarska podjetja (§ 1, točka 2 in 3 navedbe 166) se jih je zavrnilo 94. Tudi ti prizivi so se zavrnili samo načelno. To pa radi tega, da se da prizadetim strankam enako kot pri privatnikih prilika, da si s konkretnimi predlogi zmanjšajo neizogibne stroške, ker se bodo njihove želje po možnosti upoštevale. Jasno pa je, da od načelne zahteve, da mora vsako izmed navedenih podjetij brezpozorno sodelovati pri zgradbi oziroma prireditvi novih stanovanj, ne bo mogoče v nobenem slučaju odnehati. O pametni izbiri vsake prilike za prezidavo in adaptacije ter s primerno kooperacijo različnih podjetij, ki sama na sebi ne morejo zidati novih stavb, se bo dalo to vprašanje brez prevelikih težav ugodno rešiti.

Vsi drugi prizivi so ostali nerešeni, kar se v smislu § 2 nar. 166 smatra za ugodno rešitev.

Poverjenstvo za socialno skrb bo s pomočjo pristojnih oddelkov deželne vlade storilo vse potrebne korake, da se bo dobava stavbenega materiala po možnosti olajšala ter bo tudi v vseh drugih ožirih skušalo prizadete stranke kolikor mogoče podpirati.

Ako se račun, da bo vsako podjetje sezidalo, oziroma priredilo za svoje uslužbence povprečno tri stanovanja, se na podlagi navedenih števil lahko približno presodi, kakšen naj bi bil vspeh letošnje stanovanjske akcije. Precej strank se je že do sedaj izjavilo, da bodo zidale. Da pa se tudi pri ostalih isto doseže in da se bodo ta zagotovila v polnem obsegu izvršila, bo treba končne odloke, s katerimi se bo strankam v najkrajšem času definitivno določil obseg in način njihovega sodelovanja pri gradbi, oziroma prirejanju novih stanovanj z vso doslednostjo izvajati. Vsek odpor v tem oziru se bo moral brezpozorno in brezobzirno zložit. Edino na ta način se bo letos doseglo, kar se da in tudi mora doseči, kajti potreba, da se stanovanjska beda do prihodnje zime vsaj za silo omeji, je skrajna. Plazna in moralna škoda, ki jo trpijo vsled pomanjkanja najskromnejših stanovanj srednji in revnejši sloji je toliko, da je ne odtehta nobena materialna škoda.

Dnevne vesti.

Kdaj bodo volitve?

V narodnem predstavništvu so pričeli delati. Pripravljajo volitve, volilni red, nastavo in še marsikaj, kar nam pa skrivajo. Naenkrat je nastalo na videz tako veselje do dela, kakor bi bilo celo predstavništvo zamenjalo svoje politične vloge. Priznati moramo, da utesnimo, ako nam da to sreča hunaška, voliti v občine na Slovenskem kmalu po četvi, v narodno skupščino pa enkrat jeseni. Tej nadi se vdsajmo, če opazujemo vrvenje v Beogradu. Nikakor pa to še ni gotovo. Politiki v Beogradu so muhasti ljudje in se do takrat še lahko desetkrat skregajo. — Mi pa — se moramo pripraviti na volitve!

Zidati začno. Magistratni gremij ljubljanski je dovolil „Ljubljanski kreditni banki“, da zgradi pred glavno pošto (na vogalu Dunajske in Aleksandrove ceste) petnadstropno palačo in v Beethovnovi ulici štiri nadstropno stanovanjsko hišo. Zidati se začne takoj. „Jadranska banka“ bo zgradila za sodnijo (na prostoru stare predilnice) dve trnadstropni hiši. Predilniško poslopje že podirajo in se bo Miklošičeva cesta počasi širila do ceste na tržnico Zolozgato. Andrej

Černe zgradi v Linhartovi ulici vilo, Ferdi Maske pa hišo ob potu v Rožno dolino.

Stojnice. Magistr. gremij jim prepoveduje prodajo kruha, krofov in piva. Vsa dovoljenja za stojnice so razveljavljena in morajo prizadeti vložiti nove prošnje za podelitev pravice, da smejo imeti stojnice. Kdaj da stojnice komu drugemu v najem, izgubi pravico do nje.

Za ubogo jugoslovansko dečo. American Jugoslav. Relief 511 Fifth Avenue, New York City, objavlja: Uboga jugoslovanska deca bo tudi nadalje dobivala pomoč od strani uprave American Reliefa, administracije fonda za evropske otroke (European Children's Fund.) Amerikanci bodo ostali v Jugoslaviji, da pomagajo pri razdelitvi hrane med potrebne in oddaljene kraje. Sklenilo se je, pričeti pomožno akcijo že začetkom maja. Izkušnje pa so dokazale, da slabe prometne razmere neugodno vplivajo na razdelitev živil. Vsled tega je ameriški poslanik v Jugoslaviji sporazumno z zastopnikom American Reliefa majorjem Carrolom in dr. Leachem naročil, naj se delo za prehrano podaljša v daljninskem in hrvaškem primorju, v Bosni in Hercegovini, Črni gori in v srbskih planinskih krajih. Njihova brzojavka se glasi:

„Prehraniti bomo 50.000 otrok... pomagal bomo v vseh najpotrebnejših primerih in zvišali količino onim, ki smo jih doslej prehranjevali. Vsak cent, ki ga prejme American Jugoslav. Relief se bo uporabljal za pomoč onim otrokom v Jugoslaviji, ki so te pomoči iz Amerike najbolj potrebni.“

Vprašanje mariborskega gledališča je rešeno v toliko, da je gledališče zagotovilo delovanje v prihodnji sezoni. Vlada bo gledališče podprala ali pa zadostno denarno podprla. Deficit za preteklo sezono se pokrilejo deloma z vladnim denarjem 20.000 K in s črtanjem prejšnjega mariborske občine v znesku 30.000 K. Ravatelj Nedič ostane v Mariboru vodja gledališča in ne poble v Zagreb.

V smrt na večalih je bil pred mariborsko poroto dne 15. t. m. obsojen 27 letni kovač Janez Mrcina, doma iz Srednje vasi pri Škofji Loki, ki je dne 10. marca t. l. umoril postiljona Matevža Šulerja med Jezerskim in Železno Kaplo na Koroškem in oropal poštni voz.

Mariborska policija je izsledila in aretirala nevarnega tatu koles v osebi Filipa Kirchbaumerja iz Štor pri Celju. Kirchbaumer je pokradel šest koles v vrednosti 15.000 K in jih razpečal po mariborski okolici. Policija je iztaknila tudi kolesa in jih vrnila lastnikom.

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja, da se je povišala cena izdelkov za 20 odstotkov, na kar se občinstvo opozarja. Opozarja se nadalje, da občinstvo izdelke takoj plača, ker mora čevljar tudi svoja blago plačati. Naznanja se tudi članom, da ima zadruga na razpolago nekaj litrov gorilnega spirita. Dobi se ga pri Karlu Kordešcu, Rimska cesta 5.

Pojasnili. Z ozirom na govorice, da je upravnik vojaškega zapora g. Josip Hlovar zapel pota v vrtu pred šentpetersko vojašnico, katerega ima ta v najemu, upo- tavlamo, da je to storila vojaška oblast v sporazumu s šentpeterskim župnikom.

Verizništvo s knjigami. Kako različne so cene istim knjigam v tukajšnjih knjigarnah je razvidno iz sledečega primera: pri Schwennerju stane zvezek Fischerjevih repetitorjev iz cerkvenega prava 11.80 K. Isti zvezek stane v Jugoslovanski knjigarni 17.40 K. Ista razlika je pri vseh ostalih Fischerjevih knjigah in menda tudi pri drugih ni dosti boljše (?) — Pr.

Vesti iz Zagreba. Stanarina se zviša za 30, 40 in 50 % oziroma se na stanarino iz leta 1914. Mestna aprovizacija bo izvozila 78 vagonov prašičev, da dobi 25 vagonov sladkorja.

Kultura.

„Ljubosumnje“. V soboto, 19. t. m. se vprizori v dramskem gledališču kot zadnja novost letošnje sezone „Ljubosumnje“, drama v petih dejanjih, koje pisatelj Arcibašev spada med književnike svetovne slave. Njegov roman „Sanin“, ki je vzbudil v Rusiji velikansko zanimanje, je preložen na vse kulturne jezike. Od njegovih dramskih del so najboljša „Sovražniki“, „Zakon dvjaka“, in „Ljubosumnje“. Zgodnja drama, ki jo predstavi našemu občinstvu dramski ensembel v prevodu svetlega člana „Ljubosumnje“, nam kaže problem lohkotivne ženske, ki v nezmisljeni razuzdanosti zgradi stavbo svoje tragične krivde, dokler ne postane katastrofa nezgledna. „Ljubosumnje“ so z velikim uspehom igrali v Berlinu, v Pragi in mnogih drugih večjih mestih.

Iz stranke.

Odborova seja Osrednjega društva ljubljanskih delavcev in ljubljanske podružnice se bo vršila v nedeljo dne 20. junija točno ob 8 uri zjutraj v društvenem lokalu. Vabljeni so tudi zauspki. Dnevni red važen. Polna udeležba dolžnost! — Predsednik.

Mesečna shoda se bosta vršili v nedeljo dne 20. junija ob 9 uri dopoldne v dvorani Mohrove kole za usnarje in ob 10 uri za podružnico čevljarjev v Ljubljani.

Seja podružnice stavbniških delavcev v Ljubljani se bo vršila v nedeljo dne 20. t. m. ob 9 dopoldne v društvenih prostorih. Odbor.

Iščemo tajnika.

Inteligentnega, agilnega moža. Pismene po-nudbe čimprej na upravo »Napreja« pod »Tajnika«. Navedite dosednji razvoj in delo-vanje ter politično prepričanje. Sprejet bo tudi tajniški uradnik obenem inkasant.

Propagandna knjižnica št. 3.

Obsega članke: Mi in komunisti, Smeri v jugoslovanski delavski politiki, Disciplina v stranki. — Cena 1 K. — Naroča se pri taj-ništvu soc. dem. stranke in upr. »Napreja«.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

KDO NAČELUJE ALBANEC.

Belgrad, 17. Presburo objavlja: Neki italijanski listi prinašajo vest, da o borbah, ki jih vodi prebivalstvo kneževine Albanije z italijanskimi če-tami, poveljujejo častniki, poslani iz Beograda in Sarajeva. Pooblaščenim smo izjavili, da to absolutno ni res. Ko so meseca septembra lanskega leta na sličen način z italijanske stra-ni tožili beogradske vlado, se je pred-lagala anketa, ki jo naj bi izvedla ko-misija, imenovana po mirovni konfe-renci in ki naj bi ugotovila, kdo je vodil borbo v albanski kneževini. Belgrajska vlada vztraja tudi danes pri tem predlogu.

POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Belgrad, 17. Semkaj je prišlo od-poslanstvo avstrijske vlade na poga-janja, da se ukine sekvestracija pre-moženja naših podanikov v Avstriji in radi vračanja depotov naših bank, ki so jih Avstrijci ob evakuaciji od-nesli v Avstrijo. Od naše strani bo-sta vodila pogajanja dr. Banko Hočil in dr. Mil. Radosavljevič.

BOJKOT MADŽARSKE.

Dunaj, 18. »Korrespondenz Pop-penheim« javlja: V ljudski dvorani na magistratu se je vršilo danes zbor-ovanje zveze trgovskih, transport-nih in prometnih delavcev, in sicer glede bojkota proti Madžarski. Po-slanec Forstner je opozarjal na ne-človeške grozovitosti madžarskega

vojaštva in je izjavil, da bo bojkot proti Madžarski toliko časa trajal, dokler grozovitosti ne puenjajo. Častniški odbori in soldateska svoje delavnosti ne ustavijo. vsi politični kaznjenci osvobode, dokler se ne za-gotovi osebna svoboda in svoboda delavskega gibanja in se ne dajo jamstva, da se povrne vsem oškodovanim osebna odškodnina in se izda splošna amnestija za politične de-likte. Govornik je poudarjal nasproti trditvi madžarskega ministrskega predsednika, da na Madžarskem ni bilo 50 oseb umorjenih, temveč več kakor 500 in da na Madžarskem ni v zaporih 2400, nego 27.000 ljudi. Vse to je dokazal na podlagi posebne li-stine. Končno je govoril o odredbah izvajanja bojkota proti Madžarski.

OBOROŽEVANJE MADŽARSKE.

Belgrad, 17. Iz Budimpešte jav-ljajo: Že dalj časa se opaža, da pri-hajajo po Donavi ladje z raznimi vo-jaslim materijalom, namenjenim za Madžarsko. Zavezniška vojna misija je komisijonalno dognala, da so du-spele v Pešto ladje z železnimi in je-kljenimi deli za strojne puške, lafetami, cevmi in po večini vojnimi mate-rijalom, ki ga je Nemčija poslala Ma-džarski. Na Donavi ni nobene kontro-le. Zavezniška vojna misija se je obrnila na konferenco poslanikov z zahtevo, da se organizira na Donavi kontrola in s tem v zmislu sklepov mirovne pogodbe prepreči oborože-vanje Madžarske.

KRIZA V ČEHOSLOVAŠKI.

Praga, 17. Pogajanja so se vršila ves dan Češka ljudska stranka za-hteva zase dvoje ministrstev. Mini-strski predsednik Tusar jim ponuja ministrstvo za trgovino, za katero bi prišel v poštev Šramek (češka ljud-ska stranka). Sedanji minister za tr-govino, Sonntag, postane minister za poljedelstvo mesto odstopivšega Praška.

MEZDNO GIBANJE ČEŠKOSLO-VAŠKIH ŽELEZNIČARJEV.

Praga, 17. Kakor javlja večerna izdaja lista »Česko Slovo«, je zveza

železničarjev predložila železniške-mu ministru svoje zahteve, katerim se mora ugoditi do 23. t. m., sicer bo imenovana organizacija proklamirala dne 23. t. m. splošno stavko na že-leznicah.

BREZUSPEŠNA POGAJANJA V BERLINU.

Berlin, 18. Prizadevanja Fehren-bachova, da bi sestavil kabinet iz treh starih koalicijskih strank, so ostala brezuspešna. Socijalni demo-kratje so izjavili, da se ne bodo ude-ležili vlade.

POLOŽAJ V PALACIJAH.

Monakovo, 18. Po poluradni izja-vi se približuje položaj v Palaciji v zvezi z aretacijami socijalističnih de-lavskih voditeljev po posadki franco-skih oblasti, katastrofi. V Ludwigs-hafen so dospela ojačenja. Močne pa-trole s strojnicami korakajo po me-stu. Proglasi pozivljejo prebivalstvo, naj izroči skrito orožje. Boje se, da francoske oblasti ne razglase obsed-nega stanja. Jutri opoldne pričakuje-jo delavci v Palaciji odgovor na pro-test proti aretacijam.

RAZPUST DANSKEGA DRŽAV-NEGA ZBORA.

Kodanj, 18. Kakor poroča »Politi-ken« je danska vlada včeraj skleni-la, razpustiti državni zbor v nekate-rih dneh. Prihodnje volitve za folde-ting bodo dne 6. julija. Potemtakem računa vlada s tem, da ne bo trajalo več nego en mesec, da bodo poga-janja z Nemčijo končana in da more su-vereniteta nad prvim pasom severne Slezviške preiti na Dansko.

ANGLIJA IN RUSIJA.

Pariz, 17. Kakor javlja »Temps« iz Londona, odpotuje Lloyd George v nedeljo v Boulogne, da konferira tam z Millerandom glede nemških repa-racij in glede odnošajev napram Ru-siji. Angleško stališče v ruskem vprašanju je, da se gospodarska po-gajanja ne morejo ločiti od velevaž-nih političnih razgovorov, da se pri-čno trgovinska pogajanja z Rusijo samo z gotovimi jamstvi in samo te-

daj, ako sovjetska vlada na stavljena ji vprašanja predloži zadovoljive predloge. Vprašanje priznanja dol-gov carske Rusije po sovjetski vladi se more samo pri mirovni konferenci razmotrivati in rešiti. Angleška vlada stremi za tem, podpirati vse, kar b' moglo vzpostaviti mir na vzhodu Evrope.

RUSKO-POLJSKO BOJIŠČE

Moskva, 18. Ob Berezini je bil sovražnik po hudem odporu pora-žen. Naše čete so dosegle črto Ruč-Serguč. Okoli Korostvina se zasledu-je umikajoči sovražnik, ki razstrelju-je vse železniške mostove in uničuje zapušteni vojni materijal. V odseku Vinica-Smerinka prodirajo naše čete.

KRASIN O PLAČANJU DOLGOV.

Pariz, 17. V drugem intervjuu, ki ga je priobčila »Liberte«, se je iz-razil Krasin glede vprašanja prizna-nja ruskih dolgov, da se v zgodovini še nikdar ni zgodilo, da bi bila revo-lucionarna vlada plačala dolgove starega režima. Poljska vlada se ne more smatrati vezane po obvez-nostih starega režima. Vendar pa je vlada pripravljena, razpravljati pri mirovni pogajanji z zahodnimi ve-lesilami glede vprašanja priznanja dolgov. Ako bi pa prevzela finančne obveznosti, se ji mora zjantčiti, da bo mogla v miru delovati. Ako pa hočejo zapadne velesile siliti Rusijo, da nadaljuje vojsko s Poljaki, bi se razveljavile vse te obveznosti. Na-dalje je izrazil Krasin svoje mnenje o vzpostavitvi trgovinskih odnoša-jev z Rusijo.

Gospodarstvo.

— Preprič za izvoz s famozno Nimčičevo »Središnje« zadrugo za izvoz in uvoz se ni prenehal. Demokrati delajo Nimčiču največ preglavic, ker bi demokrati radi prosto iz-važali, dočim Nimčičeva družba delničarjev hoče sama hasati dobičke v svoj žep. Sedaj so se v toliko sporazumeli, da naj vlada vrši strogo kontrolo nad to zadrugo (in k'o je vlada?) Demokrati pišejo, da delničarji pripravljajo z mrzično hitrostjo vse potreb-no, da si zasigurajo izvoz v prid volilnih

londov, ker se boje, da bi mogla »zadruga« propasti.

— »Jugoslavansko pomorsko Matice« sluje dalmatinska pomorska Matica v Beo-gradu s pomočjo vlade. Poleg ureditve po-vodnega in tujkega prometa bo društvo or-ganiziralo tudi ribarstvo.

Zgubili se je v soboto zjutraj od hotela Slona po Dunajski cesti in Gospodsvetski cesti mimo Novega Sveta do skladišča drž. železnice en nov otroški čevlji. Kdor ga je našel, naj ga odda proti nagradi v kurilnici drž. železnice Francu Lotriču.

SPORT IN TURISTIKA.

Nogometna tekma med kombiniranim moštvom S. K. Ilirije in S. K. Svoboda Ljub-jana se bo vršila v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 19. uri na prostoru S. K. Ilirije pred državnim kolodvorom. Ker igra »Svoboda« prvič proti izvežbanemu moštvu »Ilirije«, upamo, da bo igra napeta. Ob skrajno slabem vremenu se igra ne bo vršila. Vstop-nina je: stoječe po 2 K, sedeži po 5 K.

Vrtni koncert danes, 20. junija in vsa-ko nedeljo pri Traunu na Glincah, ob sla-bem vremenu v notranjih prostorih. Zače-tek ob 4 uri popoldne; vstopnina K 2.— Otroci prosti. Najcenejša družinska zabava. Točilo se bo tudi brezalkoholne pijače.

Aprovizacija.

Teleče meso: »Vnučevalnica« za 24-vino in mast v Ljubljani oddala je za so-boto in nedeljo t. j. 19. in 20. junija slede-čim mesarjem svoja teleta in sicer: Jane-žiču, Ham Mariti, J. nežu, Lebnu, Selanu, Zajc Ivanu, po 5 telet; Štruklju in Andre-totu po 3 teleta; Ahlinu, Anžiču, Brecljniku, Češek, Černivcu, Cuzaku, D. ... Francu, Dolničar Jožetu, Ham Matili, Javorniku, Je-sihu, Kasteliču, Kočarju, Kocianu, Makovu, Novljanu, Novaku, Ocvarku, Petriču, Prope-luhu, Prezelju, Primecu, R. ... G. ... star., Smoljanu, Škerjancu, Škrajnerju, Zga-njar Jožetu, Zganjar Ant. ... Zupan ... Zabjeku po 2 teleti, Kg mesa velja: spre-dnilega K 19, zadnjega 20 K. Vsaka stranka dobi kilogram m.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Mariborska eskomptna banka.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Redni občni zbor dne 31. majnika 1920 je sklenil zvišati delniško glavnico od 6 na 10 milijonov kron ter po-oblastil upravni svet izdati 10.000 komadov novih delnic po K 400.— nominale pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se zagotovi opcijska pravica na ta način, da pripadejo na pet starih delnic dve novi delnici po kurzu K 700.—.

Za izvrševanje opcijske pravice je treba deponirati delnice pri centrali v Mariboru, ali pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikoveu.

2. Ostalih 4000 delnic se prepusti po kurzu K 850.— novim delničarjem.

3. Delnice participirajo na čistem dobičku banke od 1. julija 1920.

4. Kurzni dobiček po odbitku stroškov in pristojbin se dodeli rezervnemu zakladu.

5. Kupnino je pri prijavi polno vplačati. Od tega zneska se povrnejo 5% obresti do 30. junija 1920.

6. Prijavi se lahko osebno pri banki v Mariboru in pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikoveu ali pismeno s priloženo tiskovino v času od 1. do vštetega 30. junija 1920.

7. Dodelitev delnic si pridrži upravni svet.

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.

Ustanovljeno 1903.

Stampilje
iz kavčuka in kovin

Katalog franko

Pečati
Šablone
Klasični za tisk
Vzdržne tiskalnice

Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje
lastnega izdelka

ANTON ČERNE
graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1

Kosti, rogove,
MEZDRO

suho in mokro kakor vse usnjate
odpatke kupuje vsako količino

Tovarna za klej v Ljubljani.

Raznašalce in Kolporterje

sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji **nprava, Naprej!**

Kava, čaj

Čokolada
Kakao
Bonbone
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnik
Riž
Slive
Dišave

razpošilja po celem kralj.

JOSIP FARIANI, Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

2 zidarska polirja,

izurjena sprejme takoj stavbena
tvrdka Viljem Treo, Ljubljana
Gospodarska cesta 10.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar
Ljubljana, Mišerjeva ul. 4

priloga svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-

vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Svoboden opredel! Pohištvo. Ceniki zastoj!

Spalne, jedilne in gospodske sobe, kuhinjska oprema,
podložki modroci, otomane, spalnici in dekoracijski di-
vani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in
trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse
vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v
vsakem slogu od preste do najfinejših izvršitev po
jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

Karol Preis, Maribor, Stolni trg 6.

POZOR KOLESARJI!

Najboljša in najcenejša

PNEVMATIKA

za kolesa ter vsakovrstni AVTOMOBILI se dobe pri
Fran Florjančič-u, Šelenburgova ulica 8.

Zensko zdravilišče

toplice DOBRNA pri Celju — poprej NEUHAUS bei Cilli

Akroterma 37° C izredno bogata na radiju in ogljikovi kislini.
Nadomestuje v polnem obsegu Franzensbad. Izvanredni uspehi pri žen-
skih in živčnih boleznih, boleznih srea, ledvic, slabokrvnosti, revma-
tizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. Termalne naravne ogljikove
kopeli, termalna pitna voda, železnati vrelci, masaža, električne, solne
in zračne kopeli, ter kopeli v vročem zraku. Krasen park, surekovi gor-
dovi. Divni izleti. Nikdar megleno! Vojaška zdraviliška godba.

Sezija maj-oktober. — Prospekti zastoj pri upravi kopališča.

Hipotekni zavod Mestne hranilnice

Telefon int. štev. 3 v Mariboru Rezerve 1.500.000 K

dovoljuje izdaja
posojila po 4½% 4½% lone zastavnice

ki uživajo **sirotinsko varnost**, ter se lahko uporab-
ljajo za plodonosno naložbo kapitalov občin, cerkva,
ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar je najvarnejše
naložen, ako si kupite zastavnice hipoteknega zavoda v
Mariboru, katere se visoko obrestujejo in za katere
janičijo pupilarnovarno vknjižena posojila. Ker se izda
samo omejeno število 4½% nih zastavnic, si je
treba iste pravočasno zasigurati.

Zavod stoji pod stalno državno kontrolo in je edini zavod
te vrste v Jugoslaviji. 614

Advokat iz Splita

Dr. Emer Tartaglia

je otvoril svojo odvetniško pisarno

v Beogradu,

Knez Mihajla venec 23 a, II. sprat.

Glavna zaloga tvornice bonbonov in slaščic

Jos. Rajšter - SOŠTANJ - CELJE -

priloga svoje prvovrstne izdelke. Tovarniške
cene. Originalni tovarniški ceniki vsakomur na
razpolago. V LJUBLJANI se nahaja zaloga na
GOSPOSVETSKI C. 7. GOSPOSVETSKI C. 7.

Vsakovrstne slamnike

slamnate torbice (cekarje)
predpražnike; vse različne
slamnate izdelke, priloga
gospodni trgovcem in ce-
njenemu občinstvu v obilno
naročbo 314

FRANJO CERAR,

tovarna slamnikov v Stocu, p. Domžale pri Ljubljani.

Cementne cevi

cevi za vodnjake 1 m svetlobe,
grobne oklepe, stebre za vrtno
ograje, stopnice iz umetnega
kamna i. t. d. nudi po najnižjih
cenah. F. Banda & drug Kar-
lovska cesta 8. Ljubljana. 397

Slovenska eskomptna banka.

LJUBLJANA, junija 1920.

Vabilo na subskripcijo

25.000 novih delnic po 400 K nom. v skupnem znesku 10.000.000 K.

P. n.

Na podlagi sklepa rednega običnega zbora z dne 17. aprila 1920 in v smislu dovoljenja gospoda ministra trgovine in industrije iz
dne 28. maja 1920 VI. št. 912 je sklenil upravni svet zvišati delniško glavnico od

kron 10.000.000 — na 20.000.000 —

in sicer na ta način, da se zaenkrat izda 25.000 delnic po K 400 — nominale pod sledečimi pogoji:

- 1.) Posednikom starih delnic se ponudi 12.500 novih delnic in to na ta način, da sprejmejo stari delničarji za vsaki dve delnici eno novo po kurzu K 550.—.
- 2.) Ostanek od 12.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu K 670.—.
- 3.) Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1921, vsled česar povrnemo subskribentom 4 % obresti od dneva vplačila do 31. decembra 1920, t. j. pri optiranih delnicah okroglo 11 — kron in pri delnicah, ki se na novo subskribirajo okroglo 13 — kron za vsako delnico.
- 4.) Subskripcijski rok traja od 18. junija do 10. julija 1920 in se ima protivednost podpisanih delnic vplačati najdalje do 10. julija 1920.
- 5.) Pravico repartitije si pridržijo upravni svet in se povrnejo od vplačila za nedodeljene delnice 4 % obresti od dneva vrnitve denarja.
- 6.) Prijave sprejemajo glavna blagajna in menjalnica podpisane gazdov, Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu, Srpska banka v Zagrebu.
- 7.) Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke odšteti emisijske stroške in pristojbine.
- 8.) Uspeh subskripcije je z jamčen po garancijskem sindikatu.
- 9.) Delničarji I. in II. emisije naših delnic, katere se glasijo na „Hirsko banko“, morajo te delnice pri izvršitvi opcije predložiti, da se zaznamuje prenos istih na „Slovensko eskomptno banko“.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke.